

Братя Грим
Умният Франц

Някога, много, много отдавна, живял цар. Един от неговите рицари имал ратай на име Франц, който работел ден и нощ, ала господарят му не му давал и петаче.

Веднъж, на един голям празник, жената на рицаря дала на Франц старите дрехи на мъжа си и котел с чорба и казала:

– Занеси чорбата на овчарите, а после измий котела и ми го върни.

Селяните изяли празничния си обяд, Франц измил котела в реката и поел към дома. Внезапно завалил силен дъжд. „Олеле, господарката ще ме пребие“ – помислил си ратаят, бързо съблякъл дрехите, напъхал ги в котела, а котела сложил на главата си. Когато стигнал селото, дъждът спрял, Франц се облякъл и продължил пътя си. Изведнъж съзрял на един камък да седи човек. От него се стичала вода, толкова бил мокър.

– Хей, момко, защо не си мокър? – попитал човекът.

– Знам магически думи – отвърнал ратаят.

– Научи ме и мен, моля ти се – казал човекът.

– А ти кой си? – попитал ратаят.

– Аз съм дяволът – отвърнал човекът.

– Добре, но първо ти ще ме научиш на твоите магии, а после аз ще те науча на моите.

Дяволът се съгласил и разкрил на ратая всичките си магии и вълшебства.

– А сега е твой ред – казал дяволът на Франц.

– Работата е проста – когато вали, сложи дрехите си в котела, а котела на главата си и ще останеш сух.

– Ах, как ме измами! – извикал дяволът и от яд се превърнал на дим.

Франц се прибрал, оставил котела на господарката и отишъл да навести старата си майка. Като го видяла, тя се разплакала горчиво:

– Уви, сине, нямам с какво да те посрещна. Нямам троха хляб!

Франц изрекъл някакви думи и в същия миг на масата се появили хляб, месо и вино. Двамата се наели до насита. После ратаят отново изрекъл магически думи и целият свят останал без огън. Хората опитвали какво ли не, ала никой не могъл да получи и една искра. Тогава всички се отправили към царския дворец, за да попитат царя какво да сторят.

– Ти си господар, ти знаеш всичко – казали те. – Дай ни огън, защото народът мръзне и гладува.

Царят, като знаел, че не може да им помогне, се изплашил, че ще го свалят от престола, и изпратил глашатаи по всички краища на царството, за да разгласят неговата заповед. „Този, който съумее да добие огън,

ще бъде възнаграден с една кола злато.“

Като чул това, Франц тръгнал към двореца. Там видял развълнувана тълпа. Всички викали:

- Долу царят! Смърт на царя!
- Каква е тази врява? – попитал Франц.
- Искаме царят да ни даде огън!
- Отидете да му кажете, че аз ще ви дам огън.

Хората започнали да се смеят и да му се подиграват, а в това време придворните известили на царя, че някакъв луд казва, че ще сътвори огън.

– Доведете го веднага – наредил царят.

Завели Франц при царя и той му казал:

– Ако успееш да дадеш огън на хората, ще те възнаградя богато, но ако не успееш, ще ти взема главата.

– Ех, царю, главата ми трябва и на мен – отвърнал Франц. – Заповядай на хората да си отидат по домовете и ще направя огън.

След това ратаят помолил царя да излязат на пътя. Там лежало куче на черни и жълти петна.

– В него е огънят – казал Франц. – Духни, царю, под опашката му и от устата му ще излезе огън.

– Как смееш да ми говориш такива неща? – разгневил се царят. – Духни ти, ако излезе огън, ще ти дам каквото пожелаеш.

– И хиляди пъти да опитам, огън ще излезе само ако ти духнеш, царю! „Искам – не искам, изглежда, ще трябва аз да духна – помислил си царят. – После ще убия ратая, за да не разкаже какво се е случило.“ Така и направил. Духнал под опашката на кучето и от устата му блеснал огън като мълния.

След това царят завел ратая в двореца, нагостил го, дал му злато и го поканил на лов със соколи. Отвел го далеч в гората с намерението да го убие.

Изведнъж изпод нозете на коня излетял фазан. Царят пуснал сокола си, но той полетял точно в обратната посока. Тогава Франц пуснал своя сокол и той уловил фазана. А царският сокол бил кацнал на една клонка; колкото и да го викал царят, той не се връщал на ръката му. Ала Франц му свирнал и соколът веднага се върнал. Царят много се ядосал и започнал да мисли как да погуби момъка. Но той знаел всичките му мисли и казал:

– Царю, тук наблизо живее моята майка. Искам да я видя.

Когато наближили колибата, Франц изрекъл няколко странни думи

и от колибата излязла такава красавица, че царят за малко не паднал от коня.

– Коя е тази жена? – попитал царят.

– Това е моята майка – отговорил Франц.

– Искам да ми я дадеш за жена – казал царят.

– Съгласен съм – рекъл Франц, – но само ако напишеш на царски пергамент, че след смъртта ти ще те наследя.

Царят се прибрал в двореца, написал желанието на ратая на царски пергамент, подписал го и го запечатал с червен восък. Дал го на момъка и вдигнали голяма сватба.

Вечерта, когато царят влязъл в покоите си, що да види – вътре го чакала старица. Грабнал той меч си и се втурнал при Франц.

– За всичко си виновен ти! Докато не те убия, няма да намеря покой! – извикал царят и замахнал да посече Франц.

Ала Франц изрекъл магическо заклинание и царят паднал мъртъв на земята. Умният ратай прегърнал майка си и тръгнал да си върви. Отвън обаче го чакали много хора, благодарили му от сърце и го помолили той да управлява царството. Франц се съгласил и дълго царувал за радост на народа си.

КРАЙ

© Димитър Стоевски, превод от немски

Brüder Grimm

Сканиране и разпознаване: Анани Младенов

Публикация:

Братя Грим – Приказки

Превод – Димитър Стоев

Илюстрации – Антония Дончева

Редактор – Петя Дочева

Технически редактор – Иван Додов

Издателство – „Св.св. Кирил и Методий“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2538>]